

BUDA-PESTA

27 Oct. st. v.

8 Nov. st. n.

Va esi duminică.

Redact.: strad'a iernei nr. 1.

Nr. 42.

Anulu X.

1874.

Prețulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

Mihaiu Pavelu.

— Portretulu pe pagin'a 503. —

Diu'a de 25 octomvre a. c. e de mare insemnatate in istori'a bisericeii gr. c. romane. Unu actu de nalta ponderantia s'a seversitu in acésta dî. O vechia dorintia romanésca s'a realisatu atunce.

O parte a natiunii are bisericea bine organisata. Nemuritoriulu Siaguna si-a creatu o columna de granitu prin infiintiarea Statutului Organicu. Romanii gr. or. se buoura de o constitutiune bisericeasca din cele mai frumoase.

Inse Romanii gr. c., durere! nu sunt asiá de fericiți in privinti'a acést'a. Ei n'au „statutu organicu;“ dinsi nu-si potu eserciá drepturile avute din mosi-stramosi. Sinodalitatea li este numai o dorintia continua, care nu mai vine a se realisá.

E bine, dupa atât'a asceptare, éta unu pasiu facutu inainte si pe calea atâtu de multu parasita si dorita.

Drapelulu, séu mai bine — praporulu desceptării s'a innaltiatu la Gherla. Elu fálfaia plinu de bucuría, ca celu ce s'a sculatu din o bóla grea, si saluta cu bucuría pe toti ffii adunati in giurulu seu, pe cari atâtu de multu nu i-a vediutu.

La 25 octomvre a. c. s'a deschisu in Gherla primulu sinodu gr. c. romanu, com-

pusu din dóue parti de mireni si din o parte de bisericani. Acest'a a lucratu mai multe dfe si deja s'a si incheiatu.

Nu cunóscemu inca rezultatele acestui sinodu.

Inse ori câtu de mici aru fi acele, noi — din punctu de vedere nationalu generalu — salutámu cu bucuría ide'a sinodalității ivita éra-si in sinulu bisericeii gr. c. romane.

Dar aplaudandu ide'a, trebuie sè aducemu tributulu recunoscintiei nóstre mai antáiu acelu barbatu, carele ca unu adeveratu pastoriu alu bisericeii sale, a grabitu a delaturá tóte pedeele, spre a impliní o justa dorintia bisericeasca-nationala.

Barbatulu acest'a este Pr. SS. parintele episcopu alu Gherlei, Mihaiu Pavelu, alu carui portretu decoréza interiorulu nrului presinte. Aice mai adaugemu urmatóriele date biografice.

Fu nascutu la 8 septemvre 1827, in comun'a Lenardu, comitatulu Satu-mare, unde parintele seu, Constantinu, a fostu cantoru. Condițiunile materiale grele comune mai totoror invetiatoriloru si cantoriloru nostri au apesatu si umerii cantorului Constantinu Pavelu. Cu tóte aceste inse elu a facutu totu ce

i-a fostu cu putintia spre a dá prunciloru sei comór'a cea mai pretiósá, invetiatura.

Dar unu casu fatalu schimbà hotarirea parintelui. Fiulu seu celu mai mare, Ioanu, tramisu la scola in orasiu, acolo s'a inecatu in apa. Nenorocirea lu-facù asiá temetoriu, încâtu pe alu doile fíu, Mihaiu, nu mai voiá sè-lu dea la scóla. Ast'a hotarire a sa mai avea de temeiu si lips'a materiala, ce nu-i permitea a mai spesí si pentru alu doile fíu.

Tinerulu Mihaiu audí acést'a si se in-tristà. Lui i placea cartea si nutriá doru de invetiatura. Inspiratu si insufletítu de acestu doru, elu disparù de la cas'a parintiésca, spre a studiá, ori cum va puté sè traiésca.

Parintele seu apoi lu-gasí la scól'a din Baia-mare, unde-lu si lasà a-si urmá studiile. Terminandu aice scólele inferióre, merse in gimnasiulu din Satu-mare, mai apoi la cursulu de filosofía la Casiova, sustienendu-se mai multu prin propri'a sa diligintia, instruandu pe alti tineri.

La 1848 intrà in teología, si fu tramisu in seminariulu din Viena. La 1852 se hirotoní si fu numitu numai decâtu notariu consistorialu la episcopí'a din Ungvaru, de acolo peste patru ani se mutà la Apsia de josu in calitate de capelanu. Intr'aceste creandu-se dieces'a Gherlei, repausatulu episcopu Alexi lu-duse in centru, spre a ocupá postulu de primu-notariu consistorialu. La 1859 fu numitu preotu la Slatina, apoi devení protopopu si in urma vicariu episcopescu, ér la 1870 fu decoratu cu crucea de cavaleru a ordinului Franciscu-Iosefianu, totu atunce se alese si deputatu pentru camer'a deputatiloru, si facù o caletoría in Italia.

Vicariulu Pavelu s'a bucuratu de poporalityte mare. Iubirea sa de natiune, zelulu seu pentru inaintarea scóleloru si dorulu de respandirea luminei, l'au pusu totu-de-una in fruntea miscamintelor de cultura nationala prin Maramuresiu. Aceste calitáti apoi la 1872 lu-urcara la locul meritatu, scaunulu episcopescu de Gherla, unde si-a inceputu activitatea in cercu mai mare si o continua — prin sinodu.

Sè traiésca!

Orfanulu.

Parintii sei murise. Orfanu erá pe lume,
Sermanu ca vai de dinsulu, strainu si far' de nume,
Viéti'a sa de asta-di pe mane si-o tinea,

Ca multu deplansulu Lazaru, cu cogi uscate, arse
Si vechi, ce de pe més'a avutului picase.

O haina usiurica si simpla-lu inveliá.
Si elu si pentru-aceste, atomulu pamentescu,
Marirea cuvenita dá Tatalui cerescu.

Dar vai! sosit'a érn'a, o érna viscolósa
Si rece si cumplita, cà nu putea din casa
Unu pasu sè iés' afara, sè-si caute nutrementu;
Si gerulu n'avea margini, ferestile 'nghetiase,
Ometulu aspru, rece, in nuntru se bagase
Prin hornu, feresti si usie; pardalniculu de ventu
Suflatu-l'a 'n totu loculu. Ér elu de frigu strivitu
Culcandu-se pe-o vatra, acol' a adormitu.

Si pentru dinsulu somnulu acel'a erá dulce,
Cà-ci mórtea lu-tramise 'nainte de ce-a-lu duce
La vecinic'a odihna. Si candu, visandu, dormiá
Mai bine-atunce, éta! unu omu strainu se baga
In nuntru 'n fuga mare si-i dîse: „Scóla draga!
„Trezesce-te copile!“ si elu cum aiurá,
Trezindu-se de-odata, strainulu i-a dîsu
Cu vóce lina, dulce: „„Tatutia! o ce visu!““

Strainulu plinu de mila, de giale si tristétia,
Uitandu-se la dinsulu, uitandu-i-se 'n fatia,
Cu lacrimi amare asiá i-a cuventatu:
„Tu esti orfanu, copile! eu nu-ti sum tie taica,
Tu esti strainu pe lume, n'ai tata nice maica.
Parintii tei pamentulu de multu i-a 'mbratísiatu
In sinulu seu celu rece; si pe-a loru tristu mor-
mentu
Troene 'naltia, draga! acum cumplitulu ventu!“

„Si ceea ce pe mine m'aduse 'n asta óra
Aici, e trist'a-ti stare, e sórtea ta amara,
Si-aceste me indémna pe tine sè te ieu
Din cuibulu acestu jalnicu. Deci vino dupa mine,
Cà-ci unde te voi duce, ti-a fi cu multu mai bine.
Viéti'a fericita avé-vei, nu traiu reu!“
„„Dar cin' esti tu straine? aice de-ai venitu
S'ajuti la greutate pe-unu bietu nefericitu?““

„Urméza-mi numai mie!“ Strainulu i vorbesce,
„Cà-ci eu sum alu teu angeru, ce binele-ti voiesce!“
Orfanulu se radica, sermanulu orfelinu!
Voiesce sè-i urmeze, dar lesínu-lu apasa,
Picandu ér josu pe vatra, c'o vóce pré doiósá
Murindu grai: „„Tatutia! ascépta-me cà vinu!““
Si sufletulu si-lu dete, ér angerulu indat'
In bratie apucandu-lu la ceriuri a sburatu.

S. Fl. Marianu.

La mediulu noptii.

— Comedia într'unu actu, dupa Laube. —

(Urmare si fine.)

Brusture. (Din alcovu.) Ce dracu s'a mai intemplat?

Pupaza. De voiescu a fi resbunatu, nu-mi remane alt'a, decâtu sè esu pe ferésta. (Deschi-de ferést'a.) Brr! e pré susu, mi-potu frange tóte ósele pana ce ajungu la soci'a mea. Dar ce sè facu? Soci'a mea trebue sè fia crudu resbunata pentru infidelitatea ei! (Impletesce gardin'a de la patu de unu stréngu.) Gardin'a asta-i fórte buna si fara nici o greutate me voiu lasá josu. Habauculu destapanu va pocni de mania, dar n'am ce-i face, eu trebue sè fiu resbunatu!

SCEN'A V.

Brusture si Pupaza.

Brusture. (Intra vorbindu.) Nu-i inca pace? (Vediendu pe Pupaza.) Bate-te-ar gardulu, pupaza baltiatu, dar ce naiba faci din gardin'a mea?

Pupaza. Unu stréngu.

Brusture. Spendiurã-te-ai cu elu, pricali-ciule! (Apuca capetulu gardinei.) Nu te legá de gardin'a mea, de nu voiesci a merge la inchisóre.

Pupaza. Nu te atinge de lucrulu meu, cà-ci ti-ciontescu ghiarele! (Smulge gardin'a din manile lui Brusture.) Dóra nu voiesci sè me lasi afara?

Brusture. Du-te dracului poména, dar te rogu nu me ruiná cu totul! (Apuca éra de gardina.)

Pupaza. Dle! acuma-su satulu de impertinentiele dtale. Unu cuventu inca si apoi vei fi fiulu mortii!

Brusture. (Fuge spariatu într'unu coltiu alu camerei.) Aoleu! Ce talhariu studiatu mai e! (Striga.) Éta balaarii, talharii in cas'a mea! (De josu se aude clopotielulu casei sunandu.)

O voce barbatésca (De josu.) Pentru dn'a Pupaza am adusu o epistóla din Banatu.

Pupaza. Pupaza? Banatu? Audi mei, aceea-i epistól'a mea?

Vócea. Pentru dn'a Pupaza!

Pupaza. Numele socii mele! (Privesce pe ferésta in afara.) Tu esti, Ciocarlia?

Brusture. (A parte.) De nu mi-ar fi téma de temnitia, indata asiu aruncá pe balaurul acést'a pe ferésta afara! (Tare.) Cine se numesce Ciocarlia?

Pupaza. Cunoscutul meu, caruia am datu epistól'a sè o predee socii mele!

Brusture. (A parte.) Pecatu cà nu e si elu Ciocarlia!

Pupaza. Audi mei, frate Ciocarlia! Soci'a mea nu locuesce in cas'a acést'a, ci in aceea de preste drumu, unde am vediutu dóue umbre afurisite!

Brusture. Ce draci! Dta esti Pupaza?

Vócea. (De josu.) Nu me catraní, dle, séu nu scí cà ea s'a mutatu septeman'a trecuta in cas'a acést'a si locuesce in primul etagiu?!

Pupaza. (Se prinde de capu.) Hm! capu secu, bostanu fara simburi!.. (Striga.) Dle!

Brusture. Ce mai voiesci?

Pupaza. Sè te ferésca Ddiu de ból'a confusiunei!

Brusture. Si pe dta de reumatismu!

O voce femeiesca. (De josu.) Binevoiesce a mai asceptá pucintelu, Ciocarlia, cà-ci indata va vini servitóri'a!

Pupaza. Iulio!

Brusture. Acuma o sè urmeze ce o sè mai urmeze!

Pupaza. Iulia mea locuesce josu si nu preste drumu, asié dara nu la dins'a au fostu umbre?! O magariulu de mine! (Imbratísiédia pe Brusture.) O magariu!

Brusture. Ce, ce vorbesci?

Pupaza. O! eu magariu fericitu!

Brusture. Cu ast'a me multiamescu!

Pupaza. (Striga la ferésta.) Iulio!

Vócea fem. Tu esti barbatielule?

Pupaza. (Vine in faci'a publicului.) M'a vediutu angerulu vietii mele!

Brusture. (A parte.) Mai nainte ea fu data smeiloru si acuma e unu angeru! Poftimu! barbati moderni sunt acestia?

Pupaza. (Merge la ferésta.) Eu sum Iulio, frumosulu si bunulu teu barbatu! Ascépta pucintelu si indata me afli in bratiile tale! O, de ai scí Iulio câte am patítu! (Imbratísiédia pe Brusture.) Intime amice!

Brusture. (A parte.) Dupa plóua pappleu!

Pupaza. (Iesindu.) Vomu dejuná la olalta!

SCEN'A VI.

Brusture. Josu la dta? (Strigandu dupa Pupaza.) Josu dejunámu, dle? I'a? (Vine in faci'a publicului.) Poftimu! Odaia-i ast'a séu cocina? Mare nestamperatu-i dlu Pupaza, bata-lu pardaluiculu! Am sè-lu pomenescu câtu voiu traí, cà-ci mi facù sloiuri pe spinare!

SCEN'A VII.

Brusture si *Pupaza*.

Pupaza. (Intradu rapede.) Bine că esti in-
ca aci.

Brusture. Dar unde dracu sè fiu?!

Pupaza. (Umbla confunsu pe scena.) Am
uitatu —

Brusture. (Mergendu dupa elu.) De siguru
lucrurile dtale.

Pupaza. (Si-ié peleri'a, surtuculu, si intor-
cându-se calca pe Brusture pe picioru.) O! Iu-
lio! angerulu meu!

Brusture. Vai! vai! Mi-pare bine că am
facutu cunosciintia cu dta; dar ce face soci'a
dtale?

Pupaza. Din ce in ce se face totu mai fru-
mósa, crede-me dle, sum asié de fericitu, încātu
nu-ti potu spune!

Brusture. Se vede, se vede! (A parte.) De
s'ar duce odata de pe capulu meu!

Pupaza. Si de fericitu ce sum, trebue se
cantu un'a si apoi sanetate buna!

Brusture. Inse mie nu-mi vine sè cantu.

Pupaza. Totu-si fa un'a si pentru pla-
nulu meu!

Brusture. (A parte.) Sum silitu a jocá si
alaripulu, numai ca sè-lu aruncu odata de pe
capu! (Tare.) E bine, inse incepe dta! (Ambii
incepu a cantá unu cantecu, d'odata inse Pu-
paza canta pré iute si astu-felu canteculu se
resfira.)

Brusture. Ascépta dle, nu te grabí asié,
că-ci ridu de noi si ciórele de pe gardu.

Pupaza. (Apuca pe Brusture de dupa spate
si incepe a jocá cu elu unu timpu scurtu, apoi
lu-lasa indata si se duce strigandu.) Remani
sanetosu!

Brusture. (Jóca singuru câte-va minute,
apoi se impedecca in mésa si cade impreuna cu
ea la pamentu.) Vai, umflá-te-ar rusaliile, Pupa-
za baltiata, sè nu mai audu de numele teu in
lumea acést'a!

(Cortin'a cade.)

Lazaru P. Petrinu.

Suvenirulu.

Drei Eugenia Ursulescu.

Tu tinera copila cu mersulu de gazela,
Cu risu de inocintia, cu ochi de meteori;
Ce esti frumós' aicea ca 'n ceriu coló o stela
Candu nóptea se stracóra si vinu albele diori.

Ce esti incantatória, ca jun'a diminétia,
Ce-si flutura vestmentulu in zefiri sboratori;
Lasandu sè cada 'n tóte, in flori si in verdétia,
Unu picuru ca brilantulu, curatu si lucitoriu.

Ce esti svelta ca crinulu, ca salci'a mladiósa,
Ce-si pléca-a ei corona candu aurele vinu;
Sè o desmerde tainicu cu vise amoróse,
Cu lungi doióse siópte, ce dîcu ca sè iubimu.

Ce esti ca-o imagine plapanda aerina,
Ce 'n sborulu fantasiei la mine te-ai opritu!
Sè-mi canti ca filomel'a cantarea cea divina,
Si-apoi sè fugi indata de unde ai pornitu.

De-aceea dar copila, ce 'n multa desmerdare
Mi-ai procuratu mominte placute intr'unu síru,
Primesce ah! acolo, in marea departare,
Aceste síruri scurte de dulce suveniru!

Emilia Lungu.

Unirea prin tunelu intre Dover si
Calais.

Proiectulu multu discutatu alu unei uniri
printr'unu tunelu intre Dover si Calais a datu
din nou ocasiune unui ingineru englesu, nu-
mitu dlu Hawes, d'a supune societátii din Lon-
don „of arst“ unu planu nou in privinti'a acestei
intreprinderi.

Dlu Hawes, accentuéza in memoriulu ala-
turatu pe langa planulu mentionatu, că con-
structiunea tunelului e in stare d'a infatîsiá in
anii din urma unu progresu extraordinaru, si
dà de exemplu, că sfredelirea de la St. Gothard
a mersu multu mai iute de câtu acea a munte-
lu! Cenis.

Constructorulu masîneloru de sfredelire,
inginerulu Sommelier, a sciutu a exploată es-
perintiele facute in muntele Cenis si rezultatele
câstigate in St. Gothard sunt efectele masînei
sale de sfredelire coregiata in unire cu lucrà-
rile aparateloru lui Beaumont.

Dlu Hawes opinéza dara, că sfredelirea
stancei de varu, care forméza patulu riului, ar
fi cu multu mai usioru de efectuatu, si indéma
a se serví pentru acésta lucrare cu masîn'a
lui Bruton.

Tóte aceste masîne se punu in lucrare
prin condensarea aerului. Aerulu comprimatu

servește mai întâiu ca agentu mecanicu, apoi inca ca ventilatiune in subterane.

Tunelulu proiectatu sub pasulu de Calais, ar necesită dupa parerea dlui Hawes, aprópe acela-si timpu pentru constructiunea lui ca si acela alu muntelui Cenis.

cutu cu mai multi geologi competinti, incependu-se lucrarea de ambele parti de 6 ani, éra costulu lucrării acestei de la 7 pana la 8 milioane funturi sterling.

O cestiune grea la constructiunea tunelului este aceea a ventilatiunei, cu tóte aceste,

Mihailu Pavelu.

Posibilitatea séu imposibilitatea sfredelirei depinde firesce de la relatiunile geologice ale patului marei, cu tóte aceste intrebari acésta s'a afirmatu dupa unu calculu maturu.

Dlu Hawes a calculatu timpulu necesariu pentru sfredelire, dupa unu studiu specialu fa-

opiniéza că aerulu comprimat, care provine din masínele de sfredelire, aru fi pró destulu d'a intretîné o circulatiune regulata de aeru indesulatoriu.

Vomu revení a supra acestui proiectu la timpulu oportunu.

S A L O N U ?

Cronic'a Bucuresciloru.

La teatrulu romanescu celu mare, s'a represintatu comedi'a marelui nostru poetu V. Alesandri. („Boerii si Ciocoi“, comedía in 5 acte. Red.) Succesulu a fostu imensu si oricine se acceptá, cà nu putea fi altu-felu candu este vorb'a de o piesa a ilustrului nostru scriitoriu. Vomu revení a supra acestei comedíi de moravuri, care este unulu din brilantele cele mai stralucite in literatur'a nóstra dramatica. Acum inse nu vomu vorbí de câtu despre ceea ce privesce representatiunea.

Vomu constatá mai antâiu, cà teatrulu nu erá destulu de bine luminatu; amu dorí ca dni si dne, societari si societare, sè créda cà proprietatele dloru lumini nu sunt de ajunsu pentru o sala asiá de mare, si fara lampe destule publiculu risica astu-felu sè remâie in intunerecu.

In ceea ce privesce interpretarea comediei, amu constatatu cu parere de reu, cà ea nu putea fi bine interpretata, pentru cà rolurile nu erau bine sciute, si cà déca artistii le cetise si le repetase, póte de mai multe ori, dloru nu si-au datu nici de cum ostenél'a de a redá expresiunea adeveratei cugetári a autorului; astu-felu a scapatu publiculu o suma de finetie de nuanctie, de vioiciune de spiritu, de agresione a epigramei, cari sunt meritulu dlui V. Alesandri, si cari reesu la cetire. Artistii erau nesiguri de rolurile lor, siovaiau in dictiune si mai cu séma in modulu de a díce, si cum se exprima francesulu „ils n'ont pas enlevé la pièce“, representatiunea langediea si publiculu atribuíá autorului lungimi cari nu esista, — dar cari erau create din caus'a nesciintiei artistiloru.

Nu voimu sè dícemu curatu adeverulu, cà pies'a marelui scriitoru a fostu reu jucata; amu fi pré aspri pentru betranile vechi straluciri ale scenei, si voimu sè fimu indulgenti. Amu dorí mai cu osebire candu este cestiune de o comedía a dlui V. Alesandri si de égards datorite publiculu, ca dni si dne, artisti si artiste, sè fia mai consciintiosi in studiarea si interpretarea rolurilor, ca sè nu fia siliti a se oprí in mijloculu unei tirade, cum s'a intemplat, séu a improvizá, pentru cà tirad'a perde efectulu ei si ori câtu ar voi dlu Millo sè ne spuna, pies'a nu mai este a autorului si ierte-ne dsa acésta

sinceritate, nu fia-care omu are talentulu de a improvizá bine si frumosu, si e pecatu a scâlciá o gloria ca V. Alesandri. Deh! Póte sè fia proba de reu gustu la noi, dar noi preferimu stilulu comediei „Boerii si Ciocoi“ stilulu „Ape-loru de la Vacaresci.“

Fiindu cà vorbimu de teatrulu romanescu, sè facemu o observatiune, care aci si-are loculu.

Ne intrebâmu, óre artea dramatica a devenitu si ea unu monopolu ca tutunurile? In regulele stabilite pana aci, scimu cà erau dóue díle rezervate artistiloru romani, cari voiau sè dea unu concertu séu o representatiune; acésta erá dispositiune nu numai umana si totu d'odata ecitabila, cà-ci teatrulu se dá unei companíi, nu se constituía unu privilegiu imoralu numai pentru dins'a, si se lasá si artistiloru neangagiati dreptulu de a-si castigá esistintia pe scen'a teatrului nationalu; dar erá si pentru publicu o diversiune, unu elementu de distractiune. Acum, dupa ce s'a datu dniloru societari teatrulu, in urma li s'a acordatu si acele dóue díle cari ridica tutoru artistiloru ce nu facu parte din societate, mijlócele de esistintia, si publiculu placerea de a mai vedé si alti artisti; asiá incâtu ca monopolu si privilegiu, lumea se intréba déca s'a introdusu si in teatru licenti'a beuturiloru spirituóse?

Inca o observatiune. Erá unu usu onestu, ca ori ce compania, fia chiar privilegiata, careia s'a acordatu unu monopolu ca si acel'a alu licentiei beuturiloru spirituóse, precum este a dniloru societari, sè publice programulu repertoriului, ca sè nu surprindia publiculu si ca sè scia si elu ce generu o se i se dea. Amu vediutu unu programu alu dniloru societari, programu pomposu cu multe frase, si cu mai multe acusári la adres'a artistiloru cari au declinatú onórea de a face parte din societate, cu o lunga nomenclatura de personalu, in care se vedu pucini artisti, dar in care pastréda o tacere prudenta despre repertoriu. De ce acésta omisiune esentiala? Cum n'a observatu comitetulu acésta lacuna ca o lipsa de buna cuviintia catra publicu? De ce nu a obligatu comitetulu pe dnii societari sè indeplinésca o regula stabilita? Óre nu are compani'a dniloru societari unu repertoriu? Cum! o compania formata de dnii Millo, Stefanu Velescu, Dumitriade, dn'a Flechtenmacher, cari fia-care sunt câte unu

Molière, dintre cari unulu in fuste; unu comitetu compusu din Terentii, Schilleri, Corneilli, Shakespearu ca acelu ce avemu cu dlu Odobescu si C-ie, toti mai ostentatiosi si mai pretiosi, dupa modulu lui Molière unulu de câtu altulu, nu a fostu capabili sè formeze unu repertoriu. Aoleu ce rusîne!

De ôre ce vorbimu de teatru, sè trecemu la opera. Nu ne insielasemu in aprecierea nòstra, dn'a Bossi este o artista eminenta, unu talentu realu, si o vóce incantatória; dlu Patierno este unu tenore care este cu dreptu cuventu fôrte apreciatu si a dobanditu unu succesu cu totulu bine meritatu. Sè vorbimu acum despre „Traviata.“ Dsiór'a Benatti are unu jocu incantatoriu, si o vóce rapitória, fraza music'a cu unu talentu superioru, si vocaliza in perfectiune; sè trecemu cu tacerea a supra dlui Tintorer tenorulu; póte in alte roluri sè dobandésca mai multu succesu. Dlu Popescu este unu bunu baritonu, are o vóce fôrte simpatica; fôrte emotionatu pentru prim'a representatiune, dlu Popescu perdea pana la unu ôre care punctu mijlócele sale, dar publiculu justu si impartialu a facutu partea emotiunii, si dlu Popescu a dobanditu unu adeveratu succesu, bine meritatu pentru frumós'a dsale vóce cantante, si pentru joculu seu perfectu, — cà-ci dlu Popescu are si unu jocu dramaticu fôrte bine degagiatu si fôrte bine apropiatu rolului seu.

Sustienemu dar aceea ce amu dîsu: ansamblu este multu mai bunu in anulu acest'a si mai complectu afara din coruri, cari sunt oribile si din orchestra, care de si buna, nu este indestulatória; artistii in ansamblu sunt buni, facêndu esceptiune de primulu basu, si de dlu Tintorer, pe cari asceptàm sè-i vedemu in alte roluri, ca sè-i putem judecá cu justitia.

Sè nu uitàm a notá, cà in „Traviata“ costumele erau tóte de fantasia cu o arababura neintielósa de epoce si cu o adaugire de vetustate sdrentiarósa si de o murdaría inadmisibila pe unu teatru bine ingrigitu.

Speràm, cà dnulu impressario in vfitoriu nu ne mai va dá opere moderne in costume alan d'ala si va tîné mai multu contu de epocele si de moravurile cuprinse in piesele ce represinta.

Afara de aceste, noi multumimu dlui Franchetti, cà domni'a sa s'a ingrigitu in anulu acest'a a formá in trup'a sa unu ansamblu care atesta consideratiunea sa catra publicu.

La Bossel in Tunelu o cafenea cantanda fôrte buna; in tóte serile directorulu trupei dlu Herget, dlu Baer, dnele Schyllak, Muller si Gheistlinghen, incanta publiculu sgomotosu, prin cantionete fôrte frumóse, de si pré libere de limbagiu, si bine esecutate. Unu bunu artistu pianistu ca acompaniatoru si buna consumatiune.

Incheiàm cronic'a nòstra spunendu publiculu, cà asceptàm deschiderea teatrului Pascaly, care se anuncia unu teatru istoricu nationalu.

(„Telegr.“)

Pantazi Ghica.

Têrgulu moralu.

Onórea. Vêna vechia si secata. Nu i se mai cunósce valórea iu piatia. Nici o cerere.

Virtutea. Marfa vechia, stricata si fôrte rara. Se ocupa d'a produce alt'a. Campulu inse nu este fertilu. Sementi'a nu prinde.

Onestitatea. Adeverat'a nu se mai afla in piatia; cea falsa este destula, dar nimeni n'o atinge. Este scadere, fara sperantia de ridicare.

Patriotismulu. Antâi'a cualitate este rara, mai cà nu se afla cu ori-ce pretiu. A dóu'a este mai usióra; se scontéza pe fatia cu 99 la 100 interesu.

Prudinti'a. Tóta in manele speculatoriloru; din caus'a acestui monopolu, nimeni nu mai are.

Modesti'a. Nu se mai afla de câtu sfaramaturi stricate: fara cursu, nimeni nu voiesce.

Viciulu. Têrgulu geme; se afla cu pretiu micu pe tóte stradele.

Orgoliulu. Nimeni n'are lipsa, se dà pe nimicu.

Politeti'a. In scadere, fara sperantia de inaltiare.

Religiunea. Provisiune slaba, stricata de timpu si nepasare.

Ipocrisi'a. Têrgulu plinu. Se vinde cu tóte pretiurile.

Amorulu. La discretiune pentru jucatori mari si mici. Platitu 'nainte si cu termenu. — Mare consumatiune.

Talentulu. Articululu raru; se vinde numai platitu 'nainte. Putîni cari au.

Fidelitatea. Nu mai este de moda; nu se mai primesce in têrgu.

Amici'a. Stockulu fôrte limitatu, articululu se rarese intr'unu modu insemnatu. Putine schimburi.

A. P.

A patitu-o evreulu.

Sunt vre-o trei septemani de candu in Ploiesci s'a intemplantu o secuestrare de persóna. Acestu delictu n'a ajunsu in manele justitiei; dar nici lumea nu s'a scandalisatu, ci din contra a risu de victim'a, care a fostu de unu ridiculu comicu.

In adeveru, éca amenuntele.

Unu dogaru avea o nevêsta, juna si frumosîca. Destulu e acêsta sê presimtia cine-va o intemplantu! Dogarul, care o iubiá, tinea sê-si védia nevêst'a imbracata cum se cade; profesiunea lui avea pretiu mai cu séma in acestu timpu, candu se apropiá serbarea lui Bachus, séu dupa obiceiurile nòstre de asta-di, culesulu viiloru cu Bulgarasiu de ghiația rece.

Chiamá dar pe unu croitoru, pe evreulu Avramu.

— Jupane, sê faci o rochia nevêstei mele din bucat'a asta, — dîse dogarul, aretandu croitorulu o materia de lana.

Croitoriulu ia mesura. Nenorocitul de elu, cea mai periculòsa profesiune are! Sê ia mesur'a taliei, sê potrivésca rotundîmea peptului, sê atinga umerii, sê se cobóre la pamentu si éra sê se radice! Si tôte aceste, la o femeia juna, frumòsa!

Imaginatiunea cui-va, in asemenea momente, devine unu monstru teribila, se introduce cu incetulu prin ochi si degete, cuprinde mintea si corpulu intregu, si omulu nu mai scie ce face, nevedindu decátu imensitatea fantasmei care lu-dominéza.

Sermanulu croitoru credea cà l'a prinsu unu accesu de friguri, ból'a obicinuita la noi din grati'a mesurorulu nelipsite de o igiena publica!

Friguri? Chin'a n'ajuta; rochi'a, indata ce apucá sê o cose, pareá cà l'arde; si Iehova si Moise au fostu derangiati fórté multu de rugatiunile lui. Nimeni inse nu-i vineá in ajutoru!

Lumin'a se face tardîu séu curendu. Croitorulu observá, cà fantasm'a care necontenitu i se aréta in visu si aevea e femeia dogarului, cà pare cà totu i ia mesura, cà ochii i se turbura si man'a i tremura.

— Sê fiu amoresatu! — esclama in desperarea cea mai cumplita sermanulu evreu, care presimti nenorocirea lui, pentru cà oglind'a lu-tradase, cà déca nu e unu Adonis, dar sémena multu ca unu satiru!

— Sê incercu, — cugetá elu, — femeia e capriciòsa.

Rochi'a e gata. Evreulu vine de o incérca, femeia érá vesela câtu i stá de bine.

Croitoriulu singuru se uimise la ce perfectiune de arte ajunsese.

— Hm! — dîse elu, — rochi'a nu e bine, are unu cusuru!

Reia rochi'a si a dóu'a dí éra o incérca, si éra-si croitorulu nu érá multumitu de oper'a sa. Si asié de multe ori.

Femeia observase, cà evreulu e zapacitu, cà, cautandu cusurulu la rochia, o ciupesce.

— Barbate, — dîse femeia catra dogarulu ei, — evreulu mi-pare cà mi-face curte: me totu ciupesce potrivindu-mi rochi'a.

Barbatulu remase in locu, se gandesce, se totu gandesce si apoi de odata dîse femeii:

— Ia asculta nevêsta, primesce-i curtea, adeca fă-te cà-i primesci curtea; candu o vení evreulu, eu am sê me prefacu cà ieu diu'a buna de la tine si cà

plecu la o via pentru tréba: am sê me intorcu inse indata si tu sê-i dîci sê se urce in butea ast'a, care voiam sê o infundezu, si sê se ascundia in ea, si tu sê-lu acoperi cu paele ce sunt coalea.

Lucrulu a remasu convenitu.

Evreulu éra potrivia rochi'a.

— Nevêsta, — intrerupse grabitu dogarulu, — eu plecu in vi'a dlui X., am sê facu ó tréba buna, remai sanetòsa, mane ne vedemu! Jupane, dtale ti-oiu platí dupa ce m'oiu intórce, cà me grabescu. — Si plecá ca fulgerulu.

Evreulu respirá. Ce greutate se ridicá, pentru unu momentu, dupa peptulu seu! Déca unu omu de geniu, sagetatu de Cupidon, ajunge sê fia unu prostu inaintea unei femei câtu de simple, ce trebe sê fia unu omu nascutu chiar cu darulu prostiei? Evreulu nu érá unu omu de geniu. De aceea, cu atátu mai mare cuventu, nici scia ce facea si ce vorbiá: din caus'a intentiuniloru sale numai se credea deja culpabilu!

— Aoleu! vine barbatulu meu, — esclamá cu nerabdare femeia, — fugi de te ascunde, cà te omóra!

Evreulu s'a aruncatu in bute si femeia l'a acoperitu cu paele.

— Fire-aru alu dracului! — apostrofá dogarulu in limbagiulu seu trivialu, — am remasu de drumu, dar am gasitu cumperatoriu pentru butea ast'a.

Si se puse a infundá butea, si dupa ce o astupá, astu-felu remase bietului evreu numai vran'a pe unde putea sê respire.

Stá butea la pórtá, cu vran'a spre strada, si cu o cruce pe ea spre semnu de vendiare.

Dogarulu pandea in laturi.

Trece lume peste lume; evreulu se uitá prin vrana dóra de o diari pe unu amicu, pe unu cunoscutu.

In fine, trece unu evreu.

— Itícu, Itícu! — resuna nabusiú din bute.

Evreulu trecatoru se opresce, se uita in pregiuru, nu vede pe nimeni, si numele seu se totu repeta.

Itícu, cà-ci asiá se chiamá trecatoriulu, ajunsese sê crédia la o minune!

— Itícu, Itícu! Avramu e in bute!

A intielesu Itícu: e unu lucru necuratu.

— Câte parale ceri pe acêsta bute? — intrebá Itícu pe dogaru.

— Dóue-dieci de galbeni, — respunse elu la-conicu.

— E scumpu, pré scumpu!

— Butea e fórté buna.

Vediendu Itícu, cà nu póte s'ó cumpere mai ef-tinu, primesce a-i platí pretiulu cerutu si se duce sê aduca banii si o carutia de transportu.

Pana sê se întórca Itícu, dogarulu schimbá butea cu alt'a la felu.

Itícu vine, platesce banii, ia butea, o incarca, o aduce a casa, candu o destupa... nimicu!

Se întórce inapoi, vede érá o bute cu crucea de vendiare.

— Itícu, Itícu! Avramu totu in bute este. Cumpere butea cu ori ce pretiu!

Si pentru acêsta bute platí Itícu inca 20 galbeni, dar de asta-data fu mai cu minte, cà-ci tramise pe unu baiatu cu care venise, de i-a adusu banii si pe carutiasiu.

Candu erá sè se incarce butea, i oprì dogarulu, strigandu la nevèsta sè pue apa la focu, ca sè oparésca butea.

— Las' o asiá neoparita, — dicea Iticu. Dogarulu protestà, cà pentru onòrea negociului seu trebue sè i dea marf'a cum se cade. cà cealalta bute erá oparita si cà déca i-a placutu, trebue sè i-o dea si p'asta totu asiá. — De abiá Iticu putù se potolésca pe dogaru ca sè cedeze de a oparì butea si se multiumì sè o ude cu apa.

Turnà dogarulu vr'o cinci donitie de apa in bute, o miscà in susu si josu, si-apoi lasà sè o incarce.

Câte a suferitu evreulu, numai elu scie! Dar se dî ce, cà precum altii scapa cu china de friguri, asiá si elu a scapatu cu butea de amoru!

D.

Omoru pe calea ferata.

In nóptea din 1 spre 2 nov. a. c. s'a intemplat unu faptu grósnicu pe calea ferata si a nume intre statunile Brünn si Perau. Éta amenuntele:

Ernestu Katscher, proprietariulu fabriciei de rachiu la Branek in Pillersdorf, unu omu de 63 ani, bogatu, stimatu de toti cunoscutii sei, la incep tulu lunoi curinte se aflá in afaceri industriale in Brünn, unde totu-odata merse a-si vedé si fiic'a.

Sér'a dînsulu esì la gara, sè se întórca a casa. Sosindu pré de timpuiú, dînsulu ocupà locu la o mèsã, si avù imprudint'a a-si scóto portfoiulu si a frundiari intr'insulu. Portfoiulu erá indesatu cu hartbii de valóre si cu bani. Katscher incepù sè-si numere banii.

Unu individuu din departare bagà de séma ce face Katscher si lu-petrecù cu cea mai incordata a-tentiune.

In fine se dete signalulu de plecare. Katscher plecà; individulu amintitu merse dupa elu si nu-lu scapà din vedere. Acel'a se urcà intr'unu cupeu din clas'a a dóu'a, — acest'a inse avea biletu pentru clas'a a trei'a, unde si ocupà locu.

Peste o óra, la 12 óre si 11 minute nóptea, trenulu sosi la statiunea Rausznitz. Individulu de pe clas'a a trei'a se dete iute josu, alergà la cassa si cumperà unu biletu de clas'a a dóu'a, pana la statiunea Rezamislitz. Apoi invità conductorulu a deschide cupeulu in care se aflá Katscher, si elu intrà.

Katscher nu dormiá, si astu-felu asasinulu nu cutezà a-si realisá inca planulu.

La 1 óre si 4 minute, trenulu ajunsu la statiunea Nezamislitz, individulu éra-si se coborì si cumperà unu biletu pana la Chropin. Pana acolo mai este o statiune, Coietinu. Caletor'a pan'aice duréza 23 de minute. Acestu timpu inse fu de ajunsu, spre a se faptu o crima cumplita.

La Coietinu ucigatoriulu parasì cupeulu, neobservatu de nime, si in intunecimea noptii disparù.

La statiunea Chropin controlorulu deschise usi'a cupeului si gasì intr'insulu pe Katscher ucisu. Sociulu seu de caletoria — precum dîseramu — nu mai erá acolo. Cadavrulu erá caldu inca, si se transportà pana la statiunea Prerau.

Numai decátu se deposesià la autoritátile competente Investigatiunea se incepù indata. Se constatà, cà bietulu Katscher fu ucisu pe candu dormiá, cà-ci

cadavrulu era descultiu. Faptulu s'a comisu cu unu simplu cutitu de pusunariu. Portfoiulu lipsea.

In momentul candu scriemu aceste síre, ucigasiulu e deja in manile justitiei. Dupa seversirea faptului, coborindu-se la Coietin, spre a departá de la sine ori ce suspitiune, durmì nóptea pe campu, si numai la 4 óre diminét'a intrà in comuna; acolo in ospetaria si-deschise o odaia, se spelà bine, si la 8 óre se departà, lasandu acolo roculu seu de érna, stropitu cu sange, si nesce scrisori adresate lui Katscher.

Apoi elu se rentórsa la Nezamislitz si de acolo caletorì pe calea ferata la Prosznitz, unde inca in diu'a aceea fu arestatu intr'unu otelu.

Dînsulu e unu jidovu, se chiama Leopoldu Adalbertu Freund, si e din Trencin in Ungaria, ér in timpulu din urma erá Kellner in Brünn.

Premiula femeiloru romane.

Amu anuciatu la timpulu seu, cà la alu doile premiu (de 10 galbeni) alu femeiloru romane, destinatu pentru cea mai buna novela originala, a concursu numai o novela, intitulata „Cunun'a“

Acést'a novela s'a predatu dloru criticatori; inse intr'aceste dlu autoru si-a retrasu opulu si astu-felu n'a remasu nici o novela concursuala.

Unu concursu nou se va publicá acusi.

Budapesta 1 nov. 1874.

Redactiunea „Familiei.“

OE E NOU

* * (Regele si regin'a) voru plecá mane sambata la venatória in Pardubitz, si a nume regele din Viena, ér regin'a din Gödöllö.

* * (Camer'a Ungariei) tienù la 3 nov. prim'a sa siedinti'a merituala. Se scie, cà magnatii in vér'a trecuta facura unele modificári retrograde in legea electorala. E bine, in siedinti'a de la 3 nov. a camerei deputatoru, s'a desbatutu aceste modificári. Modificarea principala fu ceea relativa la censulu ardelenescu, si a nume magnatii au votatu, ca in censulu de 8 fl. 40 cr. sè nu se compute darea de pamentu indirecta. Dupa debateri pré interesante pentru noi Romanii, in cari dnii Alesandru Romanu si Demetriu Bonciu au pledatu pentru votulu de mai nainte alu camerei, cu 94 de voturi contra 67 s'a respinsu modificarea magnatiloru. Totu in acésta siedinti'a se mai primì si o propunere noua: ca si aceia sè se scría in listele electorale, cari sunt datori cu contributiune, dar platescu mai tardiu. Modificárele mai mici ale magnatiloru se primira.

* * (Carolu-voda si unu tieranu.) Cetimu in „Rom.“: La 3 curinte, Maria Sa plecase din Ploiesci cu tota suit'a sa, cu unu trenu specialu, la 1½ óra dupa amiédi. La Miziiu acceptá subprefectulu de Tohani, dlu Craciunescu, care adunase cu sine numerosi tierani. spre a aduce astu-felu omage ceva mai pompose Domnitoriului. Trenulu sosindu, se oprì unu momentu, si Maria Sa, adresandu-se catra subprefectulu, care i venise inainte, lu-intrebà: „Este porumbu, sunt bucate?“ „Sunt Maria Ta, sunt; e bine, Maria Ta“, respunse subprefectulu.“ „Minte, Mari'a Ta!“ esclamá de odata unu tieranu dintre cei adunati;

„minte, Maria Ta! n'avemu de móra; suntemu in sapa de lemnu; sè scadi birurile, Maria Ta, cà ne prapadimu!“ Toti remasera uimiti cu ochii la tieranu, fluierulu caiei ferate i acoperi vócea, si trenulu plecà, ducèndu pe Maria Sa, cu sufletulu astu-felu pregatitu, la manevrele ce aveau sè se faca a dáu'a dî la Buzou. Mai multi orasieni din Mizilu, i imputara, cà a turburatu placut'a caletoria a Mariei Sale. „Déca dumnévóstra, ómeni din orasiu“, le respunse tieranulu, „nu spuneti cum este, apoi sè-i spunemu noi.“

* * (*Acum vre-o 15 zile, s'a petrecutu la Dresda*) o afacere, care dupa personagiulu ce a jucat primulu rol, ocupa inca si asta-di tóta convorbirile. Catra 11 óre sér'a, s'a vediutu intrandu in restaurantulu de la gar'a Dresda-Lipsca unu june cu o buna aparintia, urmatu de alti trei domni. Acestu june, care avea aerulu unui studente, cerù cu unu tonu cam aspru de la unu baiatu ca sè-i aduca unu paharu cu bere; dupa aceea, de si erau o multíme de scaune libere, se duse si sarì fara nici o sfiéla pe bufetu, si se asiedià cu spatete spre cassieritia. Baietii si cassieriti'a vediendu-se derangiati in functiunile lor, rugara de mai multe ori cu unu tonu fòrte politicosu pe june sè se asiedie pe unu scaunu, inse rugatiunea lor n'avù nici unu succesu. Aceea-si rugatiune i fu adresata si de catra baiatulu care i aduse berea ceruta. „Me voi duce de aci dupa ce voi bé paharulu cu bere“ se multiami de a respunde junele. Insciintiatu de ceea ce se petrecea, proprietarulu veni sè repete intr'unu modu fòrte cuvienciosu aceea-si rugatiune junelui, care, dreptu respunsu, i aplicà una din cele mai magnifice palme ce s'au pututu vre-odata vedé. Unu asurditoru strigatu de „afara miserabilulu!“ (hinaus mit dem Kerl), se audì de la o margine pana la cealalta a salei. Junele fu smulsu dupa tronulu ce usurpase, si incepù sè plóua pe dinsulu numai loviture de bastóne, de umbrele, scaune, etc. si cu tóta intervenirea celor trei companioni ai sei, lu-aruncà pe usie afara. Cine erà acestu june caruia, in timpulu tumultului, cei trei companioni i dedesera numele de „Altetia?“ Alteti'a careia i se aplicase acésta corectiune nu este nici mai multu nici mai putínu de càtu marele-duce hereditarulu alu Oldenburgului, care studiéza dreptulu la universitatea din Lipsca.

* * (*Jubileulu unui poetu sèrbu.*) La 1 nov. s'a serbatu in Neoplanta iubileulu de 25 de ani alu poetului sèrbu Jovanu Jovanovicu. La acésta serbare au fostu reprezentate o multíme de corporatiuni sèrbe, dovedindu astu-felu, cà sèrbii seiu sè apretiuésca activitatea barbatiloru lor.

* * (*Deficitulu.*) In siedinti'a de la 28 octomvre a camerei deputatiloru ministrulu de finantie Colomanu Ghyczy a presintatu bugetulu pentru anulu 1875. Deficitulu e: 27.490,978 fl.

* * (*Focu mare in Ismailu.*) Unu focu grósnicu sbuni in nóptea de 22 oct. in tèrgulu din Ismailu. — Precum se scie, acestu tèrgu se incepe la 22 oct. si duréza 15 zile, in nescie siatre facute provisoriu. Foculu a luat nascere dintr'o siatra cu manufacture a negociatiorului din Galati S. Steinberg, in care nescie copii a scapatu aprindielele. Pagub'a facuta se urca la mai multe milióne.

* * (*Garibaldi.*) Democratii italiani punu candidatur'a lui Garibaldi la Roma, pentru alegerile viitórie.

* * (*Dn'a Bazaine.*) socia ex-maresialelui, se afla actualmente la Paris, la cumnatulu seu, inginerulu Bazaine.

* * (*O nenorocire grozava.*) Famili'a lui George Jianu, din comun'a Brabova, in Romania, a fostu victim'a unei intemplári desastróse. In nóptea de 22—23 ale curintei, pe la ór'a una bordeiulu de locuintia unde se aflà dormindu nunitulu, soci'a sa Pauna, dóue fete, una ca de 18 si alta de 11 ani si doi copii, unulu ca de 8 si altulu de 5 ani, a fostu incendiatu, din care câte-si patru copii s'au scosu morti, éra parintii arsi intr'unu modu fòrte gravu in càtu nu se scie de voru mai avé viétia. Din investigatiunile facute la faci'a locului de sub-prefectulu de Dambovitia, resulta, cà foculu a provenitu din insa-si locuinti'a infortunatului Jianu. In acea nópte s'au culcatu in intrulu bordeiului elu si cu tóta famili'a si dupa câte-va óre s'au sculatu ca sè plece la o trebuintia si voindu a face focu sè lumineze, nisce manuchi de canepa nebatuta ce erà in bordeiu au luat focu si incercandu ai stingé, nu a pututu, i-a luat cu bratiulu sè-i scótia afara si mai reu s'a aprinsu, in càtu a luat focu. Prin valvarea esíndu afara, au datu alarma si a venitu in ajutoriu vecinii, cu cari a reusitu a stingé foculu, inse copiii, asfixiati neaparatu de fumu si presiunea focului au muritu, éra nefericitii parinti luptandu a-i scóte din focu au fostu si ei isbiti de furi'a flacarei, in càtu totu corpulu li este arsu. Ei s'au datu in cura medicala.

* * (*Difteris.*) De langa Bistritia ni se scie, cà pe acolo grasséza ból'a „difteris.“ Moru copiii si chiar ómenii mari.

* * (*Siguritatea publica*) in Ungaria se afla in o stare deplorabila. Mai in tóte dílele se afla priu diuare raporturi in privinti'a acést'a. De curendu nescie hoti au atacatu diligi ti'a intre Paks si Dunaföldvár, au jefuitu 1500 fl., conductorulu fu impuscatu, ér unulu din caletori greu ranitu.

* * (*Prandiu politicu.*) Presedintele camerei deputatiloru a datu joi unu prandiu in otelulu „Hungaria“, la care au participatu vr'o 40 de deputati.

* * (*Aeronautulu Beudet.*) carele a facutu productiuni inspaimantatórie in mai multe orasie ale Europei, in fine o patì la München. Nenorocirea se intemplà in dílele trecute. Curagiosulu aeronautu cadìu de la o naltíme de 2000 de urme, si remase numai de càtu mortu.

* * (*S'au sporitu nebunii.*) In lun'a trecuta asià multe casuri de nebunire se ivira, incàtu in institutululu din Buda nu mai este locu pentru acesti nenorociti.

Flamur'a lui Hymen.

♂ (*Dlu Petru Jifcoviciu.*) notariu comunalu in Secasiu, cottulu Carasiu, si-a incredintiatu de fíitóri'a socia pe domnisiór'a Draghina Alessandru din Timisióra.

♀ (*Dlu Petrutiu Brasiovanu.*) ampioiatu magistratulu in Timisióra, si-va serbá càtu mai curendu casatori'a, cu domnisiór'a Emilia Ciocsa din Aliosiu.

Biserica si scóla.

♂ (*Alegerea metropolitului la Sibíiu*) s'a facutu dumineca trecuta in congressulu presidiatu de Pr. SS.

parintele episcopu alu Aradului, Mironu Romanu. Presinti au fostu 56 de deputati din archidieceasa, 27 din a Aradului, si 26 din a Caransebesiului. Pentru paritate, dintre deputatii archidieceesei s'au stersu prin sorte trei insi. Metropolitu fu alesu Pr. SS. parintele episcopu alu Caransebesiului, Ioanu Popasu, cu 64 de voturi din 106; SS. parintele vicariu Popea a avutu 40 de voturi. Nou-alesulu a multiamitu in nesce termini forte caldurosi. A promis, ca va merge in urmele fericitului Siaguna, va lucrã pentru desvoltarea culturii poporului, va smulge neghin'a din biserica si va nisi a usiorã starea materiala a poporului. Dupa incheierea siedintiei, congressulu a mersu a-i gratulã in corpore, precum si episcopului Romanu. Luni a plecatu o deputatiune la imperatulu si la guvernulu, pentru a mijloci aprobarea acestei alegeri. Membrii acestei deputatiuni fure dnii: Motianu, Bologna, Vasiciu si Lemeni.

‡ (*O scire buna.*) Aflãmu cu placere din „R.“, ca Luni, la 14/26 oct., la 7 ore s'er'a, in localulu universitatii, dlu B. P. Hasdeu deschise la facultatea de litere, dupa invitatiunea onor. ministeriu alu instructiunii publice, unu cursu de filologia comparata, imbratãsiandu limbele sanscrita, zendica, armena, elena, latina, albanesa, celtica, germana, slavica si dialectele romanice, tôte in legatura cu limb'a romana. Numele dlui Hasdeu si materi'a ce dsa si-propune sè trateze dau asigurarea, ca facultatea de litere din Bucuresci va dobandi o completare necesaria si unu puternicu concursu.

‡ (*O alta scire buna.*) Mai anuntiamu, ca, totu dupa initiativ'a luata de ministrulu instructiunii publice, dlu Al. Odobescu, caruia literatur'a n'ostra i datoresce scrieri totu atãtu de originale si de unu stilu elegantu, pe cãtu si de interesante si erudite, deschise, Marti, 22 oct., totu la orele 7 s'er'a, la aceea-si facultate de litere, unu cursu de archeologia, in care va tratã despre arte la poporele antice din orientu, la Elini si Romani, pana in epoc'a bizantina, precum si despre anticãtãtile remase de la dinsele.

‡ (*Dlu Maiorescu*) — precum scrie „Rom.“ — si-propune insu-si a tîne, cu inceperea cursurilor la acele-si facultãti, mai multe prelegeri a supra filosofiei si in specialu a supra logiceii.

‡ (*Scõla de medicina pentru femei.*) Diãrele englese anuntia, ca se va deschide dilele aceste la Londra, pe langa Brunswick square, o scõla de medicina pentru femei. S'au angagiatu profesori pentru practica medicala, chirurgia, patologia, obstetrica, chimia, anatomia, materia medicala si botanica. S'au inserisu deja unu ore-care numeru de studente. Localulu este spatiosu; in gradin'a ce se tîne de salele cursurilor e vorb'a a se instalã o sala de disectiune.

‡ (*Sinodulu bis. alu Romaniei*) e convocatu pe 6/18 noemvre.

‡ (*Congressulu bis. s'erbescu*) a incheiatu lucrãrile sale. Continuarea siedintieloru s'a amanatu pe timpu nehotaritu. Actele congressului s'au asternutu spre aprobare guvernului.

Societati si institute.

‡ (*Societatea „Petru Maioru“*) a junimei romane din Budapesta, in siedintia de reconstituire, la 18 oct. alese de presiedinte si pentru viitoriu pe dlu Gavrilu Mihali.

Literatura.

* (*Dlu Basiliu Petri.*) profesoru preparandialu, a scosu de sub tipariu la Sibiu, in editur'a lui Iuliu Spreer, unu „Elementariu sèu Abecedariu pentru scõlele romanesci, compusu dupa principiile scriptologiei pure.“ Lu-recomandãmu atentiunii invetiatoriloru nostri. Pretiulu 35 cr.

* (*Unu diariu nou*) a aparutu Iasi. Titlulu lui este: „Cugetulu Tieriei.“ Va esi de doue ori pe septemana.

* (*Dlu Titu Budu.*) concipistu episcopescu si asesoru consistorialu in Gherla, publica invitare de prenumeratiune la opulu seu intitulatu: „Concordantia biblica reala“, sèu „locuri scripturali in ordinea alfabetica a materieloru diverse.“ Pretiulu 3 fl. Sperãmu, ca opulu va fi corespunzatoru cu mai multa grija decãtu „invitarea“, in care vedemu o multime de gresieli gramaticale si ortografice.

* (*„Revista Contemporana“*) de la 1 octomvre continu urmãtoarele materie: Caletoria dupa despartientia, de G. Marianu, — Versuri de I. Luca Caragiale, — Condea de Stemilu, — Betranulu catra Amoru, poesia de A. Larra, — Scriitori antropologici de G. Cantacuzino, — Viitorulu, poesia de G. Meitani, — Notitie a supra salineloru, de Stefanu Stefanescu.

Teatru.

‡ (*In teatrulu-circu*) din Bucuresci la 16/28 oct. s'a reprezentatu pies'a: „Doctorulu fara scirea lui Dumnedieu“, comedia locala intr'unu actu.

‡ (*In teatrulu celu mare*) din Bucuresci, la 17/29 oct. s'a jucatu comedia franceasa: „Povestirile reginei de Navarra“

Musica.

⊙ (*Fr. List*) in lun'a viitoria se va rentorce la Budapesta spre a-si ocupã postulu de presiedinte alu academie musicale generale, in care va fi numitu dilele aceste.

⊙ (*Academia musicala magiara.*) Regele a incuviintiatu infiintarea unei academie musicale si de declamatu in Budapesta. Acuma dara ministrulu a numitu o comisiune, care sè faca planulu.

Pictura.

□ (*La Timisiõra*) s'a deschisu de curendu o expositiune de picture, care e cercetata de unu publicu numerosu.

Industria si comertiu.

|| (*Nentii in China*) inca se sporescu grozavu. Deja sunt acolo 40 de case comerciale mari, o multime de medici, vr'o 500 de contabili. In Hong-Kong s'a formatu o societate germana de navigatiune. Nici unu nẽmu strainu nu face asiã progresu mare in China.

|| (*O compania anglo-rusa*) va construi unu canalu intre Cronstadt (portu rusescu in Marea Baltica) si Petersburg; prin acestu canalu Petersburgulu va deveni portulu celu mai importantu alu Balticeii.

Tribunale.

(*Catu lucră robii*) Numerul robilor din temnițele unguresi în anulul trecutului s'a urcatu la 3000. Ei au câștigatu prin lucrulu lor unu capitalu de 40,000 fl., care la esîrea lor se va împarti între ei conformu activității fia-caruia.

(*Codulu penali ungurescu*) a aparutu de sub tipariu. Opulu voluminosu se imparte în XLIV capitule și 453 paragrafi, cu motivare lungă și trei apendice. Asociatiunea advocatorulu din Budapesta a și începutu desbaterile sale a supra acestui proiectu ministerialu.

Voci din publicu.

Societatea de lectura din Clopodia, comitatulu Timișorei, doresce să aiba „Familia“ de pe anii 1865 și 1866. Se roga dar de cei ce au aceste colecțiuni și voiescu să le vendia, să comunice pretiulu de vendiare.

Doctoru in absentia. Personele ce dorescu a obține fara a se stramută, titlulu și diplom'a de doctoru său de bacalaureatu, fie în medicina, în sciintie, în literie, în teologia, în filosofia, în dreptu său în musica, se potu adresă la Medicus, 46, rue du Roi, Jersey (Angletere.)

Anuncia literariu.

La redactiunea ac stei foi se afla de vendiare următoriele carti:

„*Poesii*“ de Iosifu Vulcanu, unu tomu, pretiulu 50 cr.

„*Columb'a*“, romanu francesu într'unu tomu de Alesandru Dumas betr., tradusu de Iosifu Vulcanu; pretiulu 50 cr.

„*Panteonulu Romanu*“, portretele și biografiile celebrităților romane, compusu de Iosifu Vulcanu; pretiulu 1 fl. 50 cr.

„*Cavalerii Noptii*“, romanu francesu în 5 tomuri mari, de Ponson du Terail, tradusu de Ios. Vulcanu. Pretiulu 2 fl. 50 cr.

„*De unde nu este rentorcere*“, romanu într'unu volumu, de Adrien Gabrielly, trad. de Titu Budu; pretiulu 50 cr.

„*Novelle*“ de Iosifu Vulcanu, trei tomuri, pretiulu 2 fl.

Banii se platescu înainte său la primirea cartiloru la post'a respectiva.

Abonantii „Familiei“ în 1874. *)

(Urmare.)

D. Eusebiu Cartice profesorulu de teologia în Gherla, dn'a Elisa Piposiu n. Circa în Tergulu-Muresiului, rds. d. Mihaiu Nagy canonicu în Lugosiu, d. Simeonu Balintu protopopu în Rosia, d. Romulu Grita în Rosia, dn'a Emilia Nicola, dn'a Maria P. Harsianu, dn'a Faustina Albini, dn'a Rosalia Popu, dn'a Ana Filipu — toate în Abrudu, Escel S. parintele metropolitulu dr. Ioanu Vancia, rds. d. Constantinu Pappfalvi canonicu, rds. d. Ioanu Antonelli, d. Emiliu Vlassa cancelistu, dn'a Terezia Craciunu — în Blasiu, d.

Ioanu Olteanu protopopu în Bucerdea granosa, d. Axenti Severu proprietariu în Cricau, d. Eufrosina Cirlea în Alba Iulia.

(Va urmă.)

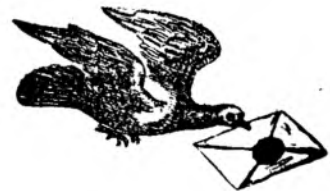
Mainou.

Sinodulu din Gherla. Chiar candu eramu să punemu sub tipariu acesta parte a foi, primiramu unu raportu mai lungu despre decursulu sinodulu din Gherla, din care estragemu următoriele:

Sinodulu s'a deschisu la 25 oct. după st'a liturgiă, prin unu cuventu alu episcopulu, la care respunse vicariulu Moisilu și Gavr. Manu, și s'a alesu comisiun'a verificatoriă. În a două a ședinția s'au verificatu toti: 60 mireni, 30 preoti, capitulu și egumenulu manastirei din Bicsadu. S'a cetitu 6 proiecte pregatite de ordinariatu, cari se predera unei comisiuni de 15 spre a-si dá parerea. În ședințiile următorie s'a desbatutu aceste proiecte. Apoi sinodulu se încheiă, ér actele se voru substernă spre aprobare. — Acele 6 proiecte sunt: 1. Despre constituirea, organizarea și competința sinodulu. 2. Organizatiunea parochieloru, protopopiateloru și administrarea fundatiuniloru. 3. Referințiile între preotîme și poporu. 4. Regularea preparandiei. 5. Organizarea trebiloru școlarie. 6. Infintiarea unui fondu diecesanu.

Camer'a deputatorulu în ședinția de la 5 nov. a primitu modificările facute de magnati relative la legea din incompatibilitate. Apoi a desbatutu modificările magnatorulu la legea notariateloru publice. Modificarea relativa la limba, (primita în ver'a trecuta în camera la propunerea lui Bonciu și respinsa acuma de magnati,) a produsu o deșabtere viuă. În favorulu modificării magnatorulu au vorbitu Paczolay și Csernátony, — în contra: Bonciu, Irányi, Romanu, Szlávyy și Pauler. În urm'a camer'a, respingându modificarea magnatorulu, a sustienutu votulu seu de mai nainte.

Post'a Redactiunii.

Nadlacu. Dlui S. L. Din tablouri se mai afla de vendiare următoriele: Inaugurarea Societății academice, Coriolanu și Veturia, Alesandru I domnu alu Moldovei primesce însemnele domniei, Traianu cu oștea sa trece Dunarea, și portretulu lui Ionu Brateanu. Fia-care cōsta cate 60 cr.

Lugosiu. Dlui G. B. Banii au sositu numai dilele trecute. Foi'a s'a și tramisu îndata. Primiti-o?

Tōmn'a Nu se pōte.

Cohalmu A sositu.

Sioimosiu. Ni-ai facutu o supriudere placut'. I vomu face locu acusi Tramite-ni și alte!

*) Vomu publică numele numai acelor, cari au și platitu pretiulu de abonamentu, ca-ci numai acestia potu fi considerati că abonanti. Invitamu dara pe restantieri a-si refuî datorîa, că acés a lista se se pōta completă. R d.

Proprietariu, redactoru respundietoru și editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi în Pest'a. 1874. Callea tierrei nr. 39.

Esemplare complete mai avemu din începutulu anului.